

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

P7_TA(2014)0039

Sprawozdanie z postępów Serbii w 2013 r.**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdania dotyczącego postępów Serbii w 2013 r. (2013/2880(RSP))**

(2016/C 482/17)

Parlament Europejski,

- uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r. dotyczące perspektywy przystąpienia państw Bałkanów Zachodnich do Unii Europejskiej,
- uwzględniając decyzję Rady 2008/213/WE z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwie europejskim z Serbią, decyzja ONZ z dnia 10 czerwca 1999 r., oraz uchylającą decyzję 2006/56/WE ⁽¹⁾,
- uwzględniając opinię Komisji z dnia 12 października 2011 r. na temat wniosku Serbii o członkostwo w Unii Europejskiej (SEC(2011)1208) oraz komunikat Komisji pt. „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2011-2012” (COM(2011)0666) z dnia 12 października 2011 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady do Spraw Ogólnych z dnia 11 grudnia 2012 r. w sprawie rozszerzenia UE oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia,
- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi a Republiką Serbii, który wszedł w życie dnia 1 września 2013 r.; uwzględniając pierwsze posiedzenie Komisji Parlamentarnej ds. Stabilizacji i Stowarzyszenia, które odbyło się w listopadzie 2013 r. i którego celem było podjęcie przez Parlament Europejski i Zgromadzenie Narodowe Serbii stałego dialogu,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244 (1999), opinię doradcą MTS z dnia 22 lipca 2010 r. w sprawie kwestii zgodności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa z prawem międzynarodowym oraz rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 9 września 2010 r., w której uznano treść opinii i z zadowoleniem przyjęto gotowość UE do ułatwienia dialogu między Belgradem a Prisztiną ⁽²⁾,
- uwzględniając wspólne oświadczenie przyjęte podczas siódmego posiedzenia międzyparlamentarnego UE-Serbia w dniach 18-19 marca 2013 r.,
- uwzględniając Traktat o Wspólnocie Energetycznej, który wszedł w życie w dniu 1 lipca 2006 r. i którego sygnatariuszem jest Serbia, a także uwzględniając decyzję Wspólnoty Energetycznej D/2012/04/MC/EnC z dnia 18 października 2012 r. w sprawie wdrożenia dyrektywy dotyczącej energii ze źródeł odnawialnych 2009/28/WE i zmieniającą art. 20 Traktatu o Wspólnocie Energetycznej, w której ustanowiono wiążące cele,
- uwzględniając umowę o readmisji zawartą między UE a Serbią w dniu 8 listopada 2007 r. ⁽³⁾ oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 1244/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 539/2001 wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 22 października 2013 r. w sprawie zarządzania budżetem funduszy przedakcesyjnych Unii Europejskiej w obszarach systemów sądowych oraz walki z korupcją w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących ⁽⁵⁾, jak również zawarte w niej uwagi dotyczące Serbii,

⁽¹⁾ Dz.U. L 80 z 19.3.2008, s. 46.⁽²⁾ A/RES/64/298.⁽³⁾ Dz.U. L 334 z 19.12.2007, s. 46.⁽⁴⁾ Dz.U. L 336 z 18.12.2009, s. 1.⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0434.

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z dnia 28 czerwca 2013 r.,
 - uwzględniając powołanie w Serbii zespołu ds. negocjacji w sprawie przystąpienia do UE,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 16 października 2013 r. dotyczące postępów Serbii w roku 2013 (SWD (2013)0412),
 - uwzględniając swoje poprzednie rezolucje,
 - uwzględniając art. 110 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że dnia 28 czerwca 2013 r. Rada Europejska postanowiła podjąć negocjacje akcesyjne z Serbią i najpóźniej w styczniu 2014 r. zorganizować pierwszą konferencję międzyrządową, potwierdzając tym samym perspektywę przystąpienia Serbii do Unii, zgodnie ze zobowiązaniami UE wobec całego regionu Bałkanów Zachodnich;
- B. mając na uwadze, że Serbia podjęła zdecydowane kroki w kierunku normalizacji stosunków z Kosowem, co zaowocowało pierwszym porozumieniem co do zasad regulujących normalizację stosunków z dnia 19 kwietnia 2013 r., oraz że dołożyła starań, by w stopniu zadowalającym wypełnić kryteria i warunki polityczne procesu stabilizacji i stowarzyszenia; mając na uwadze, że negocjacje w sprawie przystąpienia do UE stanowią skuteczne narzędzie monitorowania przeprowadzanych reform;
- C. mając na uwadze, że w dniu 25 września 2013 r. Komisja Europejska i Serbia zainicjowały proces przeglądu dorobku prawnego, począwszy od rozdziału 23 – sądownictwo i prawa podstawowe;
- D. mając na uwadze, że Serbię, jak każde państwo ubiegające się o członkostwo w UE, należy oceniać na podstawie postępów w wypełnianiu, wdrażaniu i stosowaniu wspólnego dla wszystkich zbioru kryteriów;
- E. mając na uwadze, że UE uczyniła praworządność głównym elementem procesu rozszerzenia;
- F. mając na uwadze, że należy w pełni zagwarantować wdrożenie ram prawnych ochrony mniejszości, szczególnie w dziedzinach edukacji, używanego języka oraz dostępu do mediów i obrządku religijnego w językach mniejszości;
- G. mając na uwadze, że Komisja podkreśliła konieczność wzmocnienia zarządzania gospodarczego we wszystkich krajach Bałkanów Zachodnich;
1. oczekuje formalnego rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych z Serbią, które nastąpi podczas pierwszej konferencji międzyrządowej UE-Serbia w dniu 21 stycznia 2014 r.; uważa, że ta konferencja międzyrządowa stanowi historyczny krok w procesie integracji Serbii z Unią Europejską oraz jest świadectwem zaangażowania UE w proces rozszerzenia; wzywa władze Serbii, by w następstwie konferencji przyspieszyły prowadzone w kraju reformy związane z przystąpieniem do UE, tak by sprostać oczekiwaniom obywateli serbskich dotyczącym sprawnego przebiegu procesu przystępowania do UE oraz doprowadzić do ożywienia gospodarczego poprzez nadanie realnego wymiaru perspektywie członkostwa w UE;
 2. wyraża zadowolenie z widocznego zaangażowania rządu serbskiego w proces integracji europejskiej i nawołuje Serbię do kontynuowania reform systemowych i społeczno-gospodarczych, które pozwolą jej skutecznie podjąć i wypełnić zobowiązania wynikające z przyszłego członkostwa; podkreśla, że realizacja reform pozostaje kluczowym wskaźnikiem pomyślnego procesu integracji, w związku z czym domaga się, by władze przyspieszyły reformy w obszarze sądownictwa, zwalczania korupcji, w sektorze publicznym, w zakresie kontroli cywilnej nad sektorem obrony i bezpieczeństwa, polityki energetycznej, zwłaszcza w odniesieniu do oszczędności energii i jej odnawialnych źródeł, w obszarze wolności środków przekazu, ochrony wszystkich mniejszości i grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, a także ich praw podstawowych, w zakresie zmian strukturalnych w gospodarce, dialogu społecznego, poprawy warunków przedsiębiorczości oraz zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi;
 3. z zadowoleniem przyjmuje wejście w życie z dniem 1 września 2013 r. układu o stabilizacji i stowarzyszeniu oraz zwołanie pierwszego posiedzenia Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia w dniu 21 października 2013 r.; podkreśla, że wejście w życie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu stanowi ważny krok w procesie integracji Serbii z Unią Europejską oraz ogólne ramy umożliwiające Serbii i UE zacieśnienie współpracy w zakresie kryteriów politycznych i zbliżania prawodawstwa oraz przygotowywania się Serbii do przyszłego uczestnictwa w jednolitym rynku; zachęca wszystkie zaangażowane strony do odpowiedzialnej współpracy;

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

4. z zadowoleniem przyjmuje zawarcie w dniu 19 kwietnia 2013 r. pierwszego porozumienia co do zasad normalizacji stosunków, wypracowanego w ramach prowadzonego na wysokim szczeblu dialogu między premierami Serbii i Kosowa, porozumienie to bowiem otwiera drogę do dalszych postępów w procesie integracji Serbii i Kosowa z Unią Europejską; z zadowoleniem przyjmuje działania podjęte dotychczas przez obie strony w związku z realizacją umowy i zachęca władzę do dalszej terminowej realizacji w dobrej wierze wszelkich zawartych do tej pory umów; wyraża zadowolenie z porozumień w sprawie telekomunikacji i energii zawartych w następstwie dialogu dnia 8 września 2013 r.; wzywa w szczególności zarówno Serbię, jak i Kosowo do aktywnej i konstruktywnej współpracy z misją EULEX w zakresie wykonywania umowy o wzajemnej pomocy prawnej, aby umożliwić rozpatrzenie rosnącej liczby wniosków dotyczących majątku w Kosowie; apeluje do obu stron o utrzymanie tego konstruktywnego podejścia przy uzgadnianiu kontrowersyjnych i newralgicznych szczegółów, które nadal należy opracować i uzgodnić; wzywa obie strony, by dalej zajmowały się problemem osób zaginionych, i z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym pierwsze wyniki wypracowane przez grupę roboczą ds. osób zaginionych kierowaną przez Czerwoną Krzyż; uznaje starania podjęte na rzecz ograniczenia nielegalnego handlu między Serbią a Kosowem; zauważa, że potrzebne będą dalsze stałe wysiłki przywódców serbskich i kosowskich, aby zintegrować mniejszość serbską w społeczeństwie kosowskim i bardziej zbliżyć do siebie etniczne wspólnoty albańską i serbską;

5. z zadowoleniem przyjmuje pierwsze ogólnokrajowe wybory samorządowe w Kosowie w dniu 3 listopada 2013 r., a w szczególności widoczną dużą frekwencją wyborców w gminach, gdzie Serbowie stanowią większość, położonych na południe od rzeki Ibar, a także uporządkowany przebieg wyborów samorządowych w Kosowie, zgodnie z oceną zawartą we wstępnym oświadczeniu misji obserwacji wyborów UE, jako istotny krok w kierunku utworzenia wspólnoty gmin serbskich, co stanowi część procesu normalizacji; z zadowoleniem przyjmuje starania Belgradu i Prisztiny mające na celu dopilnowanie, by wybory przebiegały spokojnie i z zachowaniem standardów demokratycznych; zdecydowanie potępia przemoc i stałe zastraszanie, które miały miejsce w północnej Mitrowicy i w gminie Zvečan, oraz wzywa władze serbskie do dołożenia wszelkich starań, by ułatwić postawienie sprawców przemocy przed sądem; odnotowuje w tym kontekście zobowiązanie przywódców serbskich, że osoby odpowiedzialne za wybuch tej przemocy odpowiedzą za swoje czyny; zauważa, że konieczne są dalsze czujne działania, aby rozbić siatkę przestępczości zorganizowanej i jej powiązania z lokalnymi elitami politycznymi oraz przywrócić praworządność w północnym Kosowie; z zadowoleniem przyjmuje stanowisko przyjęte przez serbskich przywódców politycznych, którzy aktywnie zachęcali etniczną ludność serbską Kosowa do uczestnictwa w wyborach, lecz jednocześnie zauważa, że Belgrad nie powinien dławić pluralizmu politycznego społeczności serbskiej w Kosowie, prowadząc kampanię w imieniu jakiegokolwiek konkretnej partii czy listy wyborczej;

6. podkreśla potrzebę większej przejrzystości w informowaniu o wynikach dialogu Belgrad-Prisztina oraz zapewnienia zaangażowania zainteresowanych parlamentów i społeczeństwa obywatelskiego w proces wdrażania ustaleń; w tym względzie zwraca uwagę na konieczność budowania zaufania społeczeństwa i docierania do obywateli, kobiet i mężczyzn, przez negocjatorów Kosowa i Serbii; wzywa władze serbskie w Belgradzie, Mitrowicy i na południu od rzeki Ibar do czynienia większych wysiłków w celu zwiększenia interakcji w ramach społeczności pomiędzy Serbami kosowskimi i Albańczykami, w szczególności poprzez zachęcanie szkół i domów kultury do nauczania języka albańskiego; podkreśla, że kosowskich Albańczyków należy również mocno zachęcać do większej interakcji ze społecznościami serbskimi mieszkającymi wokół nich oraz do nauki języka serbskiego, ponieważ jest to istotny element integracji wspólnoty serbskiej w społeczeństwie kosowskim, przyszłego dialogu i wspólnego sprawowania rządów przez obie społeczności;

7. wyraża ubolewanie w związku z utrzymującymi się trudnościami, jakich doświadczają obywatele UE, którzy chcą wjechać na terytorium Serbii z Kosowa, a następnie wyjechać z Serbii do państwa trzeciego, z powodu nieuznawania przez Serbię granic zewnętrznych Kosowa oraz jej stanowiska, że pierwszy wjazd do Kosowa stanowi nielegalne przekroczenie granicy Serbii; wyraża ponadto ubolewanie w związku z pieczęciami unieważniającymi przystawianymi przez serbską policję graniczną na pieczęciach kosowskich w zagranicznych paszportach; zachęca Serbię do ponownego przemyślenia takiej polityki, tak by stała się ona silnym narzędziem budowania zaufania – niezbędnym krokiem w kierunku normalizacji stosunków z Kosowem i konkretnym środkiem promowania dalszej integracji z UE zgodnie z duchem swobody przemieszczania się;

8. wzywa władze serbskie i władze krajów sąsiadujących do dalszego okazywania dobrej woli, do pełnej współpracy i do wspierania specjalnej dochodzeniowej grupy zadaniowej ustanowionej po opublikowaniu sprawozdania Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w grudniu 2010 r., a także zachęca je do dalszego przyspieszenia prac;

9. docenia konstruktywne podejście serbskiego rządu w stosunkach z krajami sąsiedzkimi, gdyż umożliwiło ono znaczące postępy zarówno w ramach współpracy regionalnej, jak i w odniesieniu do zbliżenia z UE; przypomina o kluczowym znaczeniu współpracy regionalnej w obszarze energii, w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i tworzeniu sieci transportowych, a także o znaczeniu pojednania i stopniowego rozwiązywania problemów dwustronnych z krajami sąsiadującymi, przede wszystkim dla osiągnięcia postępów w eliminowaniu skutków niedawnego konfliktu, a w konsekwencji dla zapewnienia powodzenia integracji Serbii z UE; zachęca władze Serbii do ścisłej współpracy z krajami byłej Jugosławii w celu rozwiązania wszystkich problemów dotyczących sukcesji prawnej oraz pełnego wdrożenia we właściwym czasie porozumień dwustronnych z krajami sąsiadującymi; nawołuje Serbie do wzmożenia wysiłków w celu rozwiązania wszystkich nieuregulowanych kwestii z Chorwacją, zwłaszcza kwestii osób zaginionych, wytyczenia granic

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

oraz osądzenia zbrodni wojennych, umożliwiając w ten sposób zniesienie przeszkód na drodze do wycofania wzajemnych oskarżeń o ludobójstwo wniesionych do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości; wzywa władze w Belgradzie do czynnego wsparcia i ułatwiania zmian konstytucyjnych w Bośni i Hercegowinie służących dostosowaniu prawa wyborczego do wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Sejdić-Finci oraz wzmocnieniu i usprawnieniu instytucji państwowych, tak by kraj ten mógł czynić postępy na drodze do integracji z UE;

10. odnotowuje niedawne postępy w zlokalizowaniu masowych grobów i identyfikacji osób zaginionych w czasie wojen w Chorwacji oraz Bośni i Hercegowinie, a także wzywa władze serbskie do przeprowadzenia bardziej szczegółowego badania archiwów i śledztwa obejmującego oficerów dawnej Jugosłowiańskiej Armii Ludowej;

11. apeluje do Serbii o zapewnienie silnej kontroli parlamentarnej nad procesem negocjacji akcesyjnych; przypomina o znaczeniu włączenia parlamentu na wczesnym etapie w prace służące wcieleniu podjętych zobowiązań do ustawodawstwa oraz włączenia społeczeństwa obywatelskiego za pośrednictwem konstruktywnego mechanizmu konsultacji podczas całego procesu akcesyjnego, ponieważ ma ono do odegrania istotną rolę jako krytyczny obserwator ciągłej realizacji reform europejskich, a jednocześnie gwarantuje, że dialog i dobre stosunki sąsiedzkie Serbii z krajami ościennymi będą głęboko zakorzenione w społeczeństwie; z zadowoleniem przyjmuje współpracę z Chorwacją i Czarnogórą oraz starania tych krajów, by dzielić się dobrymi praktykami wynikającymi z niedawnych doświadczeń, tak by pomóc Serbii czynić sprawne i szybkie postępy w procesie akcesyjnym;

12. wyraża zadowolenie z przyjęcia strategii i planu działania na rzecz reformy sądownictwa na lata 2013–2018 opartych na fundamentalnych zasadach niezależności, bezstronności, kompetencji i jakości sądownictwa oraz nieulegania wpływom politycznym; nawołuje władze do przyspieszenia reformy zgodnie z zaleceniami Komisji Weneckiej, zwłaszcza w odniesieniu do roli parlamentu w powoływaniu sędziów oraz niezależności prokuratorów, i z myślą o przeglądzie rozdziału 23, który rozpoczął się dnia 25 września 2013 r.; podkreśla znaczenie wzmocnienia niezależności Wysokiej Rady Sądownictwa i Państwowej Rady Prokuratorów oraz zmniejszenia zaległych spraw w sądach, co stanowi warunek niezbędny do pomyślnego i uporządkowanego przebiegu całego procesu reform; apeluje do władz o zapewnienie Akademii Prawniczej wszystkich niezbędnych zasobów, tak aby zagwarantować rekrutację w oparciu o osiągnięcia; podkreśla konieczność stałego szkolenia sędziów i prokuratorów z zakresu rozpatrywania i ścigania złożonych przestępstw finansowych i gospodarczych; wzywa właściwe władze do zapewnienia przejrzystego i opartego na zasługach procesu powoływania na stanowiska sędziów i prokuratorów oraz do zapewnienia rzetelnych postępowań dyscyplinarnych wobec pracowników wymiaru sprawiedliwości; utrzymuje ponadto, że sprawiedliwość należy wymierzać we właściwym czasie, należy ujednolicić praktykę sądową, publikować wszystkie orzeczenia sądowe natychmiast po ich wydaniu i zapewnić łatwy dostęp do nich, jak też zapewnić losowe przydzielanie spraw we wszystkich sądach; wyraża niepokój w związku z brakiem pewności prawa, który jest spowodowany faktem, że wielu sędziów wypełnia swoje obowiązki, zajmując stanowiska tymczasowo; powtarza, że silny i niezawisły wymiar sprawiedliwości jest kluczowym warunkiem spełnienia przez Serbię kryteriów członkostwa w UE;

13. sugeruje zmianę ustawy o restytucji, tak aby usunąć wszelkie przeszkody proceduralne i prawne uniemożliwiające restytucję w naturze; wzywa rząd serbski do pełnego wdrożenia ustawy o rehabilitacji w sposób wykluczający dyskryminację; zwraca uwagę, że wdrożenie tej ustawy powinno nastąpić zgodnie z podstawowymi zasadami prawa karnego, takimi jak zasada domniemania niewinności;

14. wyraża zadowolenie z przyjęcia krajowej strategii i planu działania w zakresie zwalczania korupcji na lata 2013–2018 i podkreśla, że potrzebne jest nieprzerwane działanie w celu ich skutecznego wdrożenia, co stanowi jeden z warunków UE, bez którego spełnienia nie dojdzie do akcesji; podkreśla, że odpowiednie finansowanie ma zasadnicze znaczenie dla właściwego wdrożenia tej strategii; podkreśla, że wola polityczna to kluczowy element powodzenia dochodzeń i wydawania wyroków skazujących w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu, w tym w 24 sprawach dotyczących prywatyizacji wskazanych przez Radę Antykorupcyjną; wyraża w związku z tym zadowolenie z pierwszych rezultatów walki z korupcją i ostatecznych wyroków skazujących; podkreśla jednocześnie, że należy rozwijać potencjał instytucjonalny, wzmacniać praworządność i zacieśniać współpracę między organami, zwłaszcza w przypadku organów sądowych i śledczych, by sprostać złożonym przypadkom korupcji systemowej; uważa, że należy zwiększyć kompetencje prawne i zasoby Agencji Antykorupcyjnej; podkreśla, że finansowanie wszystkich partii politycznych musi być przejrzyste i zgodne z normami UE; wzywa władze do uchwalenia ustawy o zgłaszaniu zachowań nieetycznych oraz do jej natychmiastowego i sprawnego wprowadzenia w życie, ponieważ jest to konieczny element strategii antykorupcyjnej;

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

15. zauważa, że w regionie szerzy się korupcja i przestępczość zorganizowana, które stanowią przeszkodę dla demokratycznego, społecznego i gospodarczego rozwoju Serbii; jest zdania, że aby skuteczniej walczyć z tymi problemami, niezbędna jest strategia regionalna oraz ściślejsza współpraca wszystkich krajów w regionie;

16. uważa, że kobiety mają do odegrania ważną rolę w związku ze zmianami w społeczeństwie serbskim; zwraca uwagę na lepszą reprezentację kobiet w parlamencie po wyborach w 2012 r.; zachęca władze serbskie do dalszych wysiłków na rzecz zagwarantowania równej reprezentacji; podkreśla, że kobiety są nadal dyskryminowane na rynku pracy i w innych sektorach życia społecznego oraz że nie mają jeszcze pełnej reprezentacji w życiu politycznym kraju, w tym na stanowiskach rządowych; podkreśla, że najważniejszymi wyzwaniem są nadal skuteczne wdrożenie istniejących przepisów o niedyskryminacji i równości płci oraz dalsze wzmocnienie zdolności administracyjnych, a także wzywa władze serbskie do zwiększenia wysiłków w celu sprostania tym wyzwaniom;

17. wzywa władze do zadbania o wiarygodność i profesjonalizm w ramach programu ochrony świadków, a także do przeznaczenia nań odpowiednich zasobów, tak by sądy mogły skutecznie prowadzić postępowania dotyczące zbrodni wojennych i przestępczości zorganizowanej; zwraca uwagę na fakt, że wielu byłych funkcjonariuszy policji dobrowolnie zrezygnowało z udziału w programie ochrony świadków ze względu na jego wady;

18. ponownie podkreśla z mocą swoje zaniepokojenie sytuacją powstałą w wyniku decyzji Trybunału Konstytucyjnego, na mocy której zniesiono 22 kompetencje autonomicznej prowincji Wojwodina, a ponadto pozostawiono niepokojąco dużo nierozstrzygniętych kwestii, którymi należy się pilnie zająć; domaga się w tym kontekście poszanowania zasad praworządności i pomocniczości; ponadto ponownie przypomina stronom, że zgodnie z konstytucją ustawa o finansowaniu prowincji autonomicznej powinna być przyjęta do końca 2008 r.; wobec tego zachęca rząd do przedłożenia tej ustawy parlamentowi bez dalszej zwłoki, gdyż jest ona niezbędna z punktu widzenia funkcjonowania demokracji i z perspektywy rządów prawa w Serbii;

19. podkreśla znaczenie konstruktywnego dialogu społecznego dla rozwoju gospodarczego Serbii; zachęca rząd do promowania budowy potencjału faktycznie niezależnych związków zawodowych i organizacji pracodawców oraz do utworzenia ram i przestrzeni politycznej dla dialogu społecznego i układów zbiorowych;

20. podkreśla znaczenie promowania i ochrony na wszystkich szczeblach praw człowieka, podstawowych wolności oraz zasady braku dyskryminacji z jakichkolwiek względów; wyraża zadowolenie z przyjęcia strategii przeciwdziałania dyskryminacji i podkreśla, że jej wprowadzenie w życie ma kluczowe znaczenie; wyraża zadowolenie z osiągniętych dotychczas postępów, jednak nadal jest zaniepokojony poziomem dyskryminacji w tym kraju i apeluje o poszanowanie wszystkich mniejszości, wyodrębnionych zarówno ze względu na narodowość, pochodzenie etniczne, płeć, jak i orientację seksualną, a także o zagwarantowanie przysługujących im praw społeczno-gospodarczych i kulturalnych; wskazuje na fakt, że należy ze specjalną uwagą traktować kategorie osób najbardziej narażonych na dyskryminację i praktyki dyskryminacyjne, takie jak Romowie, kobiety, osoby niepełnosprawne i dzieci; apeluje o włącznie wdrożenie serbskiej strategii na rzecz Romów; domaga się lepszych strategii ochrony praw kobiet i równości płci oraz podkreśla, iż należy w pełni wdrożyć rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 oraz włączyć aspekt równości płci do wszystkich odnośnych strategii rządowych; zdecydowanie potępia decyzję władz o tym, by zakazać – tak jak to miało miejsce w ubiegłych dwóch latach – planowanej na wrzesień 2013 r. w Belgradzie parady równości oraz apeluje o poparcie polityczne na najwyższym szczeblu politycznym dla ochrony praw człowieka osób LGBTI; podkreśla, że należy zapewnić prawo do zgromadzeń publicznych wszystkim obywatelom i mniejszościom, w tym osobom LGBTI; wzywa władze serbskie do opracowania aktywnego podejścia służącego skuteczniejszej integracji osób LGBTI; wzywa rząd do zwiększenia w bieżącym roku wszechstronnych działań wymierzonych w grupy stosujące przemoc, które chciały zakłócić pokojową demonstrację społeczności LGBTI i zaatakować jej uczestników, przy czym celem tych działań powinno być niedopuszczenie do tego, by grupy takie podważały praworządność i prawa człowieka w Serbii; wzywa ponadto władze serbskie do rozwiązania problemu traumatycznych następstw przemocy, która miała miejsce w latach 90. XX w., w ramach długoterminowej strategii zapobiegającej nawrotowi chuligaństwa i bezprawia;

21. podkreśla kluczową rolę, jaką odgrywają aktywne i niezależne organizacje społeczeństwa obywatelskiego we wzmacnianiu i konsolidacji demokratycznych procesów politycznych w kraju; docenia znaczenie działań prowadzonych przez te organizacje, a także przez organizacje kobiece w zakresie propagowania praw lesbijek, gejów, osób biseksualnych i transpłciowych, położenia kresu przemocy wobec kobiet, zwiększenia udziału kobiet w polityce, działań na rzecz budowania pokoju, a także nadzorczą rolę społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla, że ważne jest prowadzenie dialogu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz że podmioty społeczeństwa obywatelskiego istotnie przyczyniają się do zacieśniania współpracy regionalnej w kwestiach społecznych i politycznych; z zadowoleniem przyjmuje lepszą współpracę rządu z organizacjami pozarządowymi, apeluje jednak o szersze konsultacje z nimi przy prowadzeniu polityki, w tym przy formułowaniu strategii politycznych i tworzeniu prawodawstwa, a także o ich większy udział w nadzorowaniu działań władz;

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

22. apeluje o większe zaangażowanie polityczne w ramach reformy administracji publicznej oraz o działania na rzecz utworzenia systemu opartego na zasługach, zwłaszcza jeżeli chodzi o dokończenie tworzenia ram ustawodawczych i ich pełne dostosowanie do standardów międzynarodowych; ubolewa, że ustawa o urzędnikach państwowych nie ma zastosowania do władz na szczeblu lokalnym;

23. podkreśla, że Serbia ratyfikowała główne konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy w sprawie praw pracowniczych oraz zmienioną Europejską kartę społeczną; zwraca uwagę, że prawa pracownicze i prawa związków zawodowych są nadal ograniczone pomimo gwarancji konstytucyjnych, i wzywa Serbię do dalszego rozszerzania tych praw; jest zaniepokojony, że dialog społeczny wciąż jest słabo rozwinięty, a konsultacje z partnerami społecznymi odbywają się nieregularnie; wzywa do podejmowania dodatkowych kroków na rzecz wzmocnienia Rady Społeczno-Gospodarczej w celu dopilnowania, aby mogła ona odgrywać czynną rolę we wzmacnianiu dialogu społecznego i bardziej czynną rolę konsultacyjną w procesie stanowienia prawa;

24. podkreśla, że należy zagwarantować wolność środków przekazu i w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje depenalizację zniesławienia; wskazuje na potrzebę utrzymania silnego niezależnego sektora publicznych nadawców radiowo-telewizyjnych i zagwarantowania im stabilnego i zrównoważonego finansowania oraz zapewnienia całkowitej przejrzystości informacji dotyczących struktury własności środków przekazu; zachęca do szybkiego wdrożenia strategii w dziedzinie środków przekazu oraz powiązanych projektów aktów ustawodawczych, w tym szybkiego zapewnienia powszechnego dostępu do internetu; jest wysoce zaniepokojony ciągłymi groźbami pod adresem dziennikarzy oraz ponawia apel do władz o doprowadzenie do końca śledztw w sprawie morderstw dziennikarzy; jest zdania, że należy podjąć dalsze działania w celu zapewnienia warunków, w których dziennikarze będą mogli pracować bezpiecznie, skutecznie i bez poddawania się autocenzurze; zwraca szczególną uwagę na zagrożenie, jakim jest sprzeniewieranie środków publicznych na reklamy w celu wywierania wpływu politycznego na media;

25. wzywa rząd serbski do zacieśniania współpracy z instytucjami europejskimi w celu zapewnienia organizacjom społeczeństwa obywatelskiego lepszego dostępu do przeznaczonych dla nich europejskich funduszy, aby wspierać działalność tych organizacji, ponieważ ich rola jest niezbędna w procesie integracji Serbii z Unią Europejską;

26. zwraca uwagę na potrzebę zwiększenia wysiłków służących zwalczaniu handlu ludźmi oraz zachęca do sformalizowania roli i obowiązków urzędników i usługodawców w zakresie identyfikacji ofiar i odsyłania ich do właściwych służb;

27. ponawia apel do władz o kontynuowanie wysiłków na rzecz likwidacji pozostałości po byłych komunistycznych tajnych służbach, co byłoby krokiem ku demokratyzacji Serbii; wzywa Serbię do przyspieszenia procesu sukcesji oraz wypełnienia zobowiązań związanych z podziałem własności, a także podziału wspólnych archiwów byłej Jugosławii; przypomina w związku z tym, że pełen dostęp do wszystkich archiwów, zwłaszcza archiwów byłych jugosłowiańskich tajnych służb (UDBA), ma zasadnicze znaczenie; ponawia apel o ułatwianie dostępu do tych archiwów, które dotyczą byłych republik Jugosławii, i do zwrócenia ich odpowiednim rządowi, jeśli wystąpią z takim wnioskiem;

28. wzywa rząd serbski do umożliwienia badań nad dawnymi dyktaturami, do rehabilitacji politycznej i sądowej byłych ofiar oraz do zadośćuczynienia ofiarom i ich rodzinom, wobec których reżimy te stosowały represje, za ich działania na rzecz wzmocnienia spójności społecznej oraz zapewnienia trwałego pokoju i sprawiedliwości w kontekście procesu integracji Serbii z Unią Europejską;

29. wzywa do skutecznego wprowadzenia w życie aktów prawnych oraz umów dwustronnych i wielostronnych dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych⁽¹⁾ w identyczny, wolny od dyskryminacji i proporcjonalny sposób w całym kraju; nawołuje władze do promowania klimatu tolerancji i równego traktowania, wolnego od dyskryminacji mniejszości narodowych i etnicznych, w tym dostępu do edukacji w języku ojczystym, a także posługiwania się językami mniejszości w lokalnej i regionalnej administracji publicznej; apeluje ponadto o wprowadzenie usprawnienie w dążeniu do zlikwidowania dyskryminacji w obowiązującym prawie i praktyce w zakresie restytucji mienia osobom należącym do mniejszości narodowych lub etnicznych; podkreśla znaczenie krajowych rad mniejszości, ich rolę w integracji mniejszości narodowych w takich kwestiach jak wdrożenie praw jednostki i praw zbiorowych mniejszości narodowych; nawołuje władze do ciągłego dostarczania odpowiednich zasobów finansowych z przeznaczeniem na działalność tych rad; wzywa władze do zapewnienia sprawnego przebiegu wyborów do krajowych rad mniejszości w 2014 r., zgodnie z zaleceniami niezależnych organów; wyraża niepokój, w związku z możliwym przerwaniem nadawania programów w językach mniejszości w związku z zapowiadaną prywatyzacją środków przekazu;

⁽¹⁾ Serbia uznaje następujące mniejszości narodowe i etniczne: albańską, bośniacką, bułgarską, buniewską, chorwacką, czeską, niemiecką, gorańską, węgierską, macedońską, romską, rumuńską, rusińską, słowacką, ukraińską, wołoską i inne.

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

30. podkreśla, że należy podjąć bardziej dynamiczne działania w celu polepszenia sytuacji kobiet i mężczyzn pochodzenia romskiego, których warunki bytowe są nadal trudne i którzy są ofiarami przymusowych eksmisji i dyskryminacji na rynku pracy; wzywa władze serbskie do zapewnienia dostępu do mieszkań i opieki zdrowotnej; podkreśla konieczność pełnej harmonizacji prawa antydyskryminacyjnego z polityką UE oraz przyjęcia całościowego podejścia do integracji Romów; zwraca ponadto uwagę na konieczność skutecznego monitorowania środków na rzecz integracji, aby ograniczyć rozdźwięk między prawem a praktyką;

31. zwraca uwagę na prace nad zmianą kodeksu karnego; odnotowuje jednak, że po przyjęciu zmian nadal istnienie niepewności w sektorze prywatnym; przywołuje swoje obawy dotyczące przepisów nowego art. 234 w sprawie nadużywania władzy wynikającej z zajmowania odpowiedzialnych stanowisk, gdyż nadal można arbitralnie interpretować ten artykuł, oraz wzywa do natychmiastowego zaprzestania wnoszenia niesprawiedliwych oskarżeń przeciwko sektorowi prywatnemu na mocy art. 359, aby przywrócić praworządność w kraju i wprowadzić pewność prawa dla przedsiębiorców w Serbii;

32. domaga się, by instytucje państwowe działały w sposób przejrzysty i odpowiedzialny; wyraża uznanie dla prac niezależnych organów regulacyjnych, takich jak Rzecznik Praw Obywatelskich, Pełnomocnik ds. Informacji Ważnych i inni, oraz uznaje ich wkład na rzecz poprawy ram prawnych i zwiększenia odpowiedzialności instytucji państwowych; wzywa władze do systematycznych działań następczych w związku z ich zaleceniami i ustaleniami;

33. podkreśla korzyści płynące z decentralizacji i zachęca do podnoszenia kompetencji władz lokalnych; ubolewa, że Krajowa Rada ds. Decentralizacji nadal nie podejmuje działań; nadal wyraża szczególny niepokój w związku z brakiem pewności prawa co do statusu Wojwodiny oraz z opóźnieniami w przyjęciu ustawy o zasobach własnych Wojwodiny;

34. z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte przez władze w celu poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej Dolinie Preszewa i Sandżaku, lecz podkreśla, że konieczne są dalsze wysiłki, ponieważ regiony te są bardzo słabo rozwinięte i charakteryzują się nadal wysoką stopą bezrobocia; zwraca uwagę na fakt, że etniczne mniejszości albańska i bośniacka nadal nie są odpowiednio reprezentowane w administracji lokalnej; zwraca się do Rady i Komisji o silne wsparcie dla takich strategii rozwoju;

35. ponawia swoje poparcie dla inicjatywy REKOM i zdecydowanie zachęca kraje byłej Jugosławii do ustanowienia międzyrządowej komisji, której zadaniem byłoby ustalenie faktów dotyczących ofiar wojen w latach 1991–2001 i osób zaginionych w wyniku działań wojennych;

36. z zadowoleniem przyjmuje współpracę Serbii z MTKJ, która umożliwiła przekazanie wszystkich osób podejrzanych o popełnienie zbrodni wojennych Trybunałowi w Hadze w celu osądzenia ich; jest to ważny krok w kierunku integracji europejskiej; nawołuje do dalszej współpracy z MTKJ i innymi byłymi republikami jugosłowiańskimi, aby oddać sprawiedliwość ofiarom i ich rodzinom;

37. wzywa rząd do dostosowania się do zaleceń zawartych w sprawozdaniu końcowym OBWE/ODIHR w sprawie wyborów parlamentarnych, lokalnych i przyspieszonych wyborów prezydenckich w maju 2012 r., zwłaszcza w odniesieniu do rozstrzygania sporów wyborczych, przejrzystości rejestrów wyborców oraz finansowania partii politycznych, jak też do konsolidacji i harmonizacji ram prawnych dotyczących wyborów w Serbii, mając na uwadze, że według standardów międzynarodowych wszelkie zmiany prawa wyborczego powinny być wprowadzane na długo przed wyborami;

38. przypomina o swoim zdecydowanym poparciu planów liberalizacji wizowej w Bałkanach Zachodnich jako ważnego filaru procesu integracji europejskiej w całym regionie, a jednocześnie jest bardzo zaniepokojony rosnącą liczbą osób ubiegających się bezpodstawnie o azyl; apeluje w związku z powyższym do państw członkowskich o nienadużywanie mechanizmu zawieszania ważności wiz przyjętego we wrześniu 2013 r., lecz o przeciwdziałanie wspomnianemu problemowi poprzez dostosowanie odpowiednich ram ustawodawczych oraz wskazanie Serbii jako „bezpiecznego kraju pochodzenia”, co stanowiłoby główny środek w dążeniu do zmniejszenia liczby osób ubiegających się bezpodstawnie o azyl; jednocześnie z myślą o grupach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji domaga się przyjęcia środków na szczeblu krajowym, w szczególności środków społeczno-gospodarczych;

39. nawołuje władze serbskie usprawnienia systemu pobierania podatków oraz do prowadzenia odpowiedzialnej polityki podatkowej; podkreśla, że szeroko zakrojone reformy strukturalne powinny wspierać konsolidację budżetową, a zatem zachęca rząd do podjęcia zaległych strukturalnych reform gospodarczych, jak ustawa o planowaniu i budownictwie, tak by stworzyć klimat sprzyjający inwestycjom i przedsiębiorczości, wspierać tworzenie małych i średnich przedsiębiorstw, przeciwdziałać wysokiemu poziomowi bezrobocia i ubóstwa, zwłaszcza w regionach zamieszkałych głównie przez mniejszości narodowe oraz przeprowadzić reformę emerytalną, tak by wprowadzić zrównoważony system rent i emerytur; podkreśla, że należy pilnie usunąć przeszkody administracyjne dla przedsiębiorczości i wskazuje na znaczenie sprawnej

Czwartek, 16 stycznia 2014 r.

restrukturyzacji przedsiębiorstw publicznych, tak by ograniczyć straty i obecność państwa w gospodarce; w tym celu wzywa władze serbskie do wspierania prawidłowego funkcjonowania gospodarki rynkowej, zbudowania silnej podstawy podatkowej i opracowania strategii zwalczania ubóstwa, ponieważ są to kluczowe elementy warunkujące przystąpienie Serbii do UE; wzywa władze serbskie do prowadzenia konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim i środowiskiem przedsiębiorców oraz do włączania ich do grup roboczych w procesie opracowywania nowego prawa; wzywa władze serbskie do odbudowania zaufania przedsiębiorców za pomocą reformy regulacyjnej i prawnej; ponadto zauważa, że skuteczne wprowadzenie i realizacja strukturalnych reform gospodarczych przyczynią się do obniżenia wysokiego poziomu emigracji;

40. wyraża zadowolenie z powodu pracy wykonanej dotychczas przez agencję ds. restytucji; zachęca do restytucji w naturze, jeżeli jest to tylko możliwe; z zadowoleniem przyjmuje decyzję Ministerstwa Gospodarki o sporządzeniu pełnego wykazu majątku publicznego i państwowego, dzięki czemu możliwe stało się powstrzymanie nielegalnego nabywania takiego majątku przez podmioty prywatne; podkreśla, że wyczerpujący wykaz majątku publicznego i państwowego jest niezbędny w celu skutecznego zwalczania korupcji systemowej, ponieważ istnieją znaczne rozbieżności między faktycznym stanem majątku państwowego i publicznego a stanem wykazanim w oficjalnych rejestrach;

41. apeluje do władz, aby uczyniły wszystko, co w ich mocy, w celu ograniczenia negatywnych skutków ubocznych polityki gospodarczej, takich jak ubóstwo, bezrobocie, wyłączenie społeczne, lecz również by zwalczały ich przyczyny i sprzyjały rozwojowi;

42. ubolewa nad brakiem postępów i stałymi opóźnieniami w praktycznym wdrażaniu ram dotyczących energii ze źródeł odnawialnych; odnotowuje, że Serbia ma w stosunku do innych państw kandydujących zaległości w wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii do 2020 r. i obawia się, że Serbia nie osiągnie swoich celów w zakresie odnawialnych źródeł energii do 2020 r.; podkreśla, że rządowy proces konsultacji powinien być przejrzysty, oraz ubolewa, że władze serbskie, zawierając umowę zakupu energii, nie uwzględniły stanowiska międzynarodowych instytucji finansowych;

43. wyraża ubolewanie, że nie dokonano wystarczających postępów w obszarach ochrony środowiska i zmiany klimatu i nawołuje władze serbskie do jak najszybszego przyjęcia kompleksowej strategii na rzecz klimatu, zgodnie z celami wyznaczonymi przez UE;

44. podkreśla, że Serbia oraz pozostałe kraje regionu będą w najbliższych latach musiały wdrożyć unijne normy w dziedzinie środowiska i przyjąć cele, aby ograniczyć emisje gazów cieplarnianych, ponieważ kraje te przyjęły już cele w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na okres do roku 2020; zauważa, że w strategii energetycznej Wspólnoty Energetycznej przyjętej w 2012 r. Serbia przewiduje plany zwiększenia produkcji energii elektrycznej z węgla w dużych obiektach energetycznego spalania oraz zauważa, że plany te stoją w sprzeczności z zakładaną redukcją emisji gazów cieplarnianych; wzywa w związku z tym władze serbskie do przyjęcia polityki energetycznej zgodnej z unijnymi celami, a w szczególności do skorzystania z niedawnej decyzji Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR) o sfinansowaniu projektu o wartości 75 mln EUR, którego celem jest zapewnienie linii kredytowych lokalnym bankom w krajach Bałkanów Zachodnich, umożliwiającym udzielanie dalszych pożyczek podmiotom prywatnym i samorządowym na inwestycje w dziedzinie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych;

45. wzywa władze serbskie do udoskonalenia polityki ochrony konsumentów, w szczególności w odniesieniu do ogólnych zasad bezpieczeństwa żywności i ustanowienia krajowego laboratorium referencyjnego; ubolewa, że nie dostosowano jeszcze do prawa UE ustawy o organizmach zmodyfikowanych genetycznie;

46. popiera kampanię władz miejskich Belgradu promującą kandydaturę Belgradu do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2020 i zachęca do realizowania podobnych projektów zbliżających Belgrad i Serbię do UE w wymiarze kulturowym, zwłaszcza w odniesieniu do koegzystencji różnych grup etnicznych, zrozumienia wielokulturowości i dialogu międzyreligijnego;

47. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentowi Serbii.